

LEŽEŠKI GABRK IN OKOLICA ŠKOCJANSKIH JAM

Borut Rubinič

Velikost: 120 ha

Opis območja

Ležeški gabrk je manjše, približno 60 ha veliko kraško polje pod hribom Vremščico, ki se dviguje nekaj kilometrov vzhodno od Divače. V bistvu je del Vremske doline, ki leži med omenjenim hribom in Škocjanskimi jamami. V slednjih ponikne Reka, znana rečica, katere struga se vije po južnem delu omenjene dolinice. Številne vrtače, kali, suhe kraške ledine z obilico grušča, trnasto grmovje in nekaj nasajenih sestojev črnega bora *Pinus niger* – vse to so tipične značilnosti, ki dovolj temeljito orišejo poglavitne značilnosti tega kraja. Če dodamo še nekaj manjših, ne pretirano slikovitih, a ljubkih kraških vasic, kakršne so Vremški Britof, Škofje, Dolenje Ležeče in Brezec, si lahko skoraj do popolnosti izoblikujemo podobo Vremske doline. Skoraj zato, ker bi bilo nemogoče omenjati te kraje in pri tem izpustiti eno naših največjih naravnih bogastev – Škocjanske jame. V Škocjanskih jamah Reka ponikne na dnu veličastne soteske, obdane s strmimi stenami, ki tvorijo kompleks prelepih podzemskih jam, uvrščenih na Unescov seznam svetovnih naravnih znamenitosti. Tudi okolica Škocjanskih jam je zanimiva tako z ornitološkega kot tudi povsem estetskega vidika. Visoke stene nad jamami, v znožju katerih ponika reka Reka, padajoče srepijo v globine okoliških kraških gozdičev puhastega hrasta *Quercus pubescens* in malega jesena *Fraxinus ornus*, nad njimi pa kot okamenel stražar stoji idilična kamnita cerkviča v vasi Betanja.

Dostop

Z avtoceste Ljubljana-Kozina zavijemo na odcepu za Divačo. Že takoj v Divači zavijemo proti Košani in Pivki in nadaljujemo le nekaj 100 metrov, dokler ne pridemo do vasi Dolenje Ležeče. Od tod nadaljujemo peš proti Ležeškemu gabrku, ki je zdaj na naši levi strani, ali proti Škocjanskim jamam, ki so na naši desni. Začnemo lahko z ene ali druge strani in nato krožno obiščemo še drugo stran, tako da se na

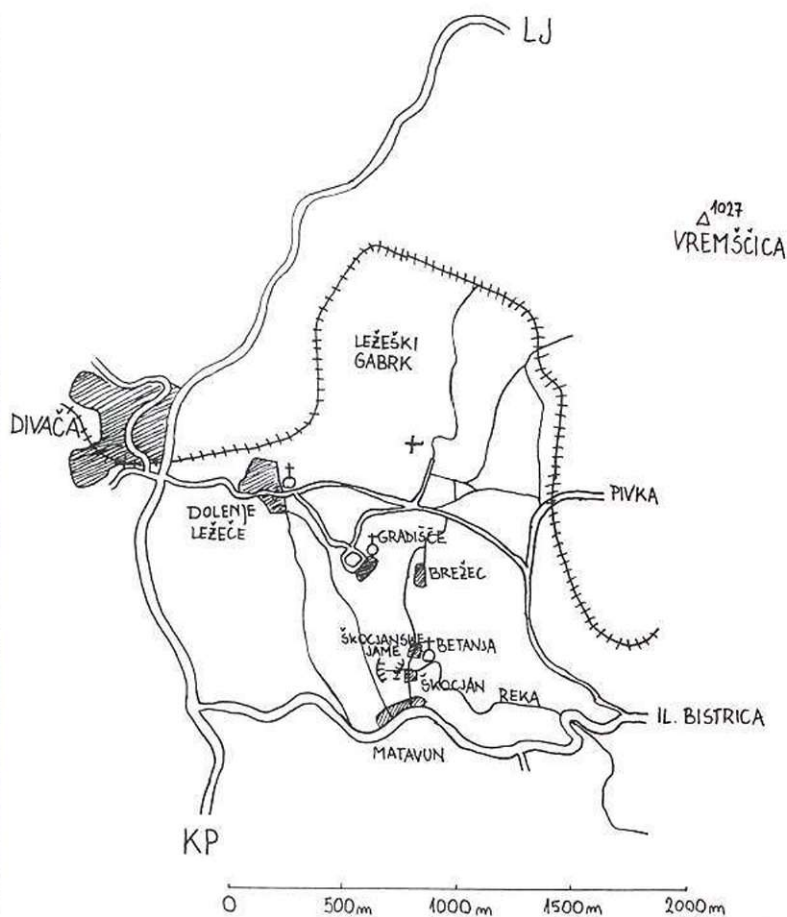

foto: Slavko Polak
Pogled z Vremščice

koncu vrnemo na začetno mesto. V Divačo lahko pridemo tudi z javnimi prevoznimi sredstvi. Pogoste so tako avtobusne povezave kot povezave z vlakom, saj Divača leži na prometni relaciji Ljubljana – Koper, ki je prometno lahko in hitro dostopna. Z avtobusne ali železniške postaje v Divači v dobrih desetih minutah peš pridemo do Ležeškega gabrka.

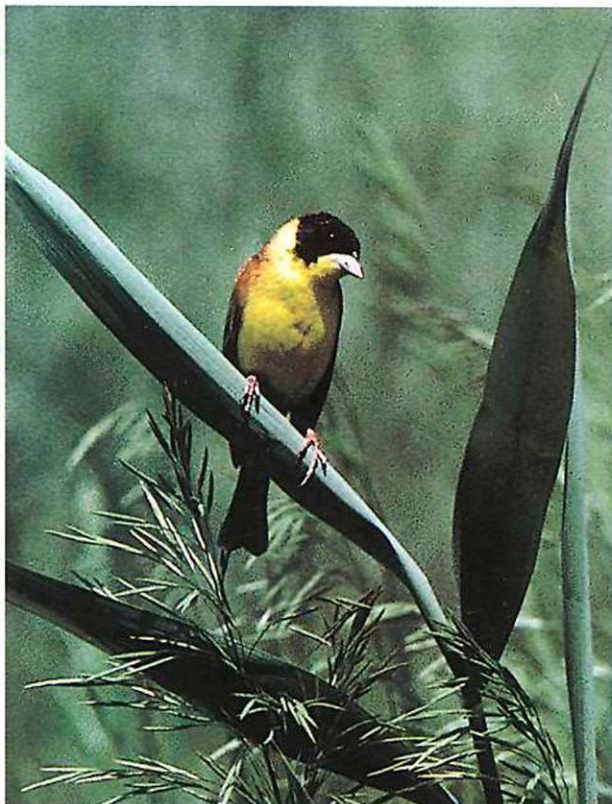
Gnezditve

Ležeški gabrk je že pod precejšnjim vplivom sredozemskega oziroma submediteranskega vpliva, zato tam najdemo značilne ptice tega klimatskega pasu, ki je v Sloveniji omejen na jugozahodni del. Na odprtih delih gnezdiijo rjave cipe *Anthus campestris*, hribski škrjanci *Lullula arborea*, slegur *Monticola saxatilis*, vrtni *Emberiza hortulana*, veliki *Miliaria calandra*, plotni *Emberiza cirrus* in rumeni strnadi *Emberiza citrinella*. V visoki travi Ležeškega gabrka lahko spomladi in poleti poslušamo petje prepelice *Coturnix coturnix*, iz gozdičev se oglašajo smrdokavre *Upupa epops*, ponoči in o mraku pa veliki skoviki *Otus scops*, čuki *Athene noctua*, pegaste sove *Tyto alba* in podhujke *Caprimulgus europaeus*. V trnastem grmovju, ki obrašča bolj odprte predele, pojejo kratkoperuti vrtniki *Hippolais polyglotta* in zametne penice *Sylvia melanocephala*. V stenah nad Škocjanskimi jamami lahko

Borut Rubinič
Zemljevid

opazujemo gnezdeče skalne strnade *Emberiza cia*, puščavca *Monticola solitarius*, skalne golobe *Columba livia* in planinske hudournike *Tachymarptis melba*.

Med ujedami in sokoli v okolici gnezdiijo kragulj *Accipiter gentilis*, kanja *Buteo buteo*, kačar *Circus gallicus*, postovka *Falco tinnunculus* in škrjančar *Falco subbuteo*.

foto: Borut Rubinič
Črnoglavni strnad *Emberiza melanocephala*

Prezimovanje in selitev

Tudi v zimskem času in v času preleta je na območju Ležeškega gabrka pestro ptičje življenje. Predvsem spomladanski čas nam vselej prinese kakšno zanimivo presenečenje. Med redkejšimi vrstami, ki so bile opazovane

foto: Borut Rubinič
Veliki strnad *Miliaria calandra*

na tem območju v času preleta, velja omeniti rjavoglavega srakoperja *Lanius senator* in črnoglavega strnada *Emberiza melanocephala*. Opazovanji obeh vrst sta še toliko bolj zanimivi, ker bi ju bilo glede na primernost okolja na širšem območju Ležeškega gabrka pričakovati kot gnezdilki, kar bi pomenilo, da vrsti pri nas vendarle še nista povsem izginili. Podobno velja tudi za žalobno sinico *Parus lugubris*, ki je bila opazovana v Dolenje Ležečem in bi prav tako lahko v okolici gnezdila, kar bi seveda pomenilo eno vrsto več na spisku potrjenih slovenskih gnezdilki.

V času preleta se nad odprtimi predeli spreletavajo tudi lunji - pepelasti *Circus cyaneus* v bolj zimskem času in močvirski *Circus pygargus* kasneje, v spomladanskem času. Takrat lahko opazujemo tudi seleče se sršenarje *Pernis apivorus*, rdečenoge postovke *Falco vespertinus* in škrjančarje *Falco subbuteo*. Po širši okolici se radi v jesenskem in spomladanskem času klatijo tudi planinski orli *Aquila chrysaetos* in beloglavci jastrebi *Gyps fulvus*.

Druge zanimive živali

Na omenjenem območju se pojavljajo sredozemske vrste plazilcev, kakršni sta na primer črnopikčasta kuščarica *Algyroides nigripunctatus* in belica *Coluber gemonensis*, med nevretenčarji so zanimive npr. metuljčice *Ascalaphus macaronius*, zanimive žuželke iz družine mrežekrilcev, ki spominjajo na metulje, od sesalcev pa tu srečamo srno *Capreolus capreolus* in lisico *Vulpes vulpes*.